

ABORDĂRI CONCEPTUAL-JURIDICE PRIVIND COMPETENȚA AUTORITĂȚILOR STATALE ÎN ASIGURAREA DREPTULUI OMULUI LA UN MEDIU ÎNCONJURĂTOR SĂNĂTOS

Sergiu ARNĂUT,
doctorand

SUMMARY

In the present article the author tackle the competence of the State in ensuring human rights to a healthy environment. It has been examined the attributions of general competence bodies in environmental protection : the Parliament, the President of Republic of Moldova, the Government and local self-government bodies and the attributions of special competence bodies: Central authority empowered to natural resource management and environmental protection.

Key-words: competence, state authority, human rights, environment, protection , legislation, environmental information, public power system, state environmental control.

REZUMAT

În acest articol autorul abordează competența autorităților statului în domeniul asigurării drepturilor omului la un mediu înconjurător sănătos. Se examinează atribuțiile organelor de competență generală, în domeniul ocrotirii mediului Parlament, Președintele RM, Guvern și organele de autoadministrare locală, în domeniul protecției mediului, precum și atribuțiile organelor de competență specială: Autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător.

Cuvinte-cheie: competență, autoritatea statului, drepturile omului, mediu înconjurător, protecție, legislație, informație ecologică, sistemul puterii publice, controlul ecologic de stat.

Introducere. Mediul înconjurător nu are limite stabilite, decît cele naturale, determinate de hotarele biosferei, care încă nu au fost studiate și explorate pe deplin de către om.

Acutizarea crizei ecologice este cauzată de micșorarea vizibilă a resurselor naturale, de deficitul apei potabile, de poluarea aerului cu gaze de eșapament și gaze industriale, de defrișarea în masă a ariilor forestiere, de erodarea solului.

Actualitatea cercetării acestei teme survine în urma mai multor factori, precum cel că la începutul secolului XX a apărut problema gestionării și folosirii raționale a resurselor naturale, iar la jumătatea secolului XX, s-a conturat necesitatea stringentă de a proteja mediul ambiant, de a conserva proprietățile naturale ale globului pământesc. Această situație a condiționat nu doar o conștientizare, o raționalizare ideologică, dar și necesitatea intervenției juridice și profesionale [1].

În acest context, devine actual subiectul privind abilitățile autorităților statale în domeniul asigurării drepturilor omului la un mediu înconjurător sănătos.

Cercetarea științifică a problemelor majore și abordarea acestora în domeniul asigurării drepturilor omului la un mediu înconjurător sănătos a fost și este efectuată de savanți precum Bogoliubov S.A., Brinciuc M.M., Levașov V.C., Dubovic O.L., Capcelea A., Layarev B.M., Manohin B.M., Tihomirov Iu., Șeremet K.F. ș.a.

Scopul acestui articol este de a examina și de a stabili competența autorităților publice centrale și locale și competența altor instituții, necesitatea, funcționalitatea și importanța acestora în asigurarea drepturilor omului la un mediu înconjurător sănătos în coraport cu reglementările legislației naționale și internaționale în acest domeniu.

Expunerea materialului cercetat. Recunoscînd drepturile ecologice ale cetățenilor, Republica Moldova a făcut un pas enorm spre consolidarea unui stat democratic și de drept. O consacrare cît mai vastă a drepturilor ecologice în legislația RM reprezintă tendința de democratizare a statului. Recunoașterea drepturilor stimulează coeficientul autoaprecierii și culturii sociale. Acest fapt nu numai că oferă posi-

bilitatea de a implica multitudinea subiecților de drept în procesul de protecție a mediului, dar și stimulează activitatea statului în acest domeniu, dat fiind faptul că realizarea dreptului la un mediu favorabil presupune, mai întîi de toate, posibilitatea de a solicita o atitudine corespunzătoare din partea organelor de stat. În același timp, reglementarea drepturilor ecologice asigură fortificarea autorității statului, în contextul promovării sale pe arena internațională, de integrare în spațiul european și de stabilire a relațiilor diplomatice [2].

Una dintre condițiile de bază ale funcționării statului de drept este reglementarea juridică a activității acestuia. La etapa actuală, sînt frecvente cazurile, în care autoritățile statului își depășesc atribuțiile sau le îndeplinesc necorespunzător. Între organele puterii de stat se atestă o luptă invizibilă pentru sferile de influență, fiind resimțit procesul lăbării intereselor diferitelor structuri. Analistii susțin că fenomenele menționate sînt rezultatul reglementării lacunare a competențelor organelor de stat [3].

Oportunitatea cercetării com-

petențelor organelor puterii de stat este motivată și de faptul că orice activitate statală este direcționată spre satisfacerea intereselor și necesităților sociale, legate de realizarea drepturilor și libertăților sale.

În literatura juridică se susține unanim ideea că competența este un concept dificil și include câteva componente, însă structura acestora se abordează în mod diferit.

Astfel, K. F. Șeremet susține că competența este un fenomen juridic complicat, care conține elemente de referință, competență și atribuții [4].

I. A. Tihomirov delimitează în cadrul competenței două nivele ale elementelor: 1. Elementul competențional, la care realizează elemente de referință, ca sfere determinate și obiecte de referință, 2. Elementul concomitent, care presupune scopul și obligativitatea de a acționa [5].

Unii menționează în calitate de obiecte ale competenței: obiectivele, scopurile, funcțiile, drepturile și obligațiile, metodele și formele de lucru [6]. Alții menționează că elementele competenței sînt dreptul și obligația de a realiza o anumită funcție referitoare la un anumit obiect [7].

Orice organ statal, orice persoană cu funcție de răspundere acționează și se manifestă într-o anumită sferă a relațiilor sociale. Această sferă însă trebuie să aibă limite în spațiu, în timp, precum și limite subiective, ceea ce presupune o consacrare legală, bine stabilită, care ar evita imixtiunea într-o sferă străină.

Determinînd competența fiecărui organ, statul racordează acțiunile acestuia la anumite limite ale sistemului organelor statale. În cadrul acestor limite, organul statal este obligat să-și manifeste inițiativa și activismul în procesul de realizare a funcțiilor ce-i revin și să poarte răspunderea corespunzătoare, ceea ce asigură buna funcționare și utilizare eficientă a posibilităților tutu-

ror elementelor din cadrul aparatului de stat [8].

Preambulul **Legii RM privind protecția mediului înconjurător** stabilește că: *“Protecția mediului înconjurător (denumit în continuare mediu) constituie o prioritate națională, care vizează în mod direct condițiile de viață și sănătatea populației, realizarea intereselor economice și social-umane, precum și capacitățile de dezvoltare durabilă a societății pe viitor”*. Aceasta presupune o implicare directă a autorităților publice, cît și a cetățenilor în procesul de protecție, reabilitare, utilizare rațională a elementelor mediului natural, de prevenire a influenței factorilor nocivi asupra naturii.

În Republica Moldova, pe parcursul ultimilor ani, se atestă o fluctuație instabilă a nivelului finanțării din bugetul de stat, a sumelor alocate Ministerului Mediului: pentru anul 2007 – 86179, 4 lei; 2008 – 101026,7 lei; 2009 – 11521,2 lei; 2010 – 55495,7 lei; 2011 – 292448,7 lei; 2012 - 373261 lei.

Incapacitatea economică a statului devine un factor decisiv în procesul gestionării bugetului, iar tendința spre o dezvoltare economică durabilă ne impune să apelăm la practica internațională. Astfel, în statele înalt dezvoltate, începînd cu anii '60 ai sec. XX, cheltuielile pentru protecția mediului cresc stabil în fiecare an. Spre exemplu, în SUA aceste cheltuieli numai pentru perioada anilor '70 a crescut de 1,5 ori, iar în Japonia – de 2 ori. La începutul anilor '90, această creștere a fost de 25–30%, aceste alocări au servit nu doar pentru realizarea măsurilor și programelor de protecție a mediului, ci și pentru dezvoltarea tehnologiilor a căror influență este benefică pentru mediul ambiant.

Cele menționate ne demonstrează, că lipsa politicii bugetare eficiente condiționează alocarea anuală sub nivelul necesităților a surselor bănești pentru lichidarea consecințelor ecologice negative. Aceasta

crează dificultăți nu doar pentru progresul și dezvoltarea ecologică, dar și pentru securitatea națională, sănătatea publică etc.

În acest context, este de menționat că atîta timp cît statul nu-și va revizui pozițiile de raționalizare a componentei ecologice, în special în cadrul politicilor de mediu, remanierele administrative nu vor avea efect.

Un factor pozitiv însă este tendința de creștere economică a RM, condiționată, pe de o parte, de direcționare unor surse externe pentru proiectele ecologice a, iar pe de altă parte – de optimizarea politicii de gestionare a fondului bugetar.

Mecanismul realizării drepturilor ecologice este aplicabil doar prin prisma unor cunoștințe și deprinderi avansate, printr-un proces bine definit de formare a orientării și comportamentului rațional, prin educarea și instruirea populației privind bazele ecologiei. Doar calitatea procesului de informare privind starea reală a mediului va permite cetățenilor și persoanelor cu funcții de răspundere să conștientizeze importanța subiectului dat și să soluționeze problemele din domeniul protecției mediului înconjurător.

După cum am menționat anterior, dreptul la un mediu înconjurător sănătos poartă un caracter complex și include conținutul normativ, anumite competențe reflectate în prevederile constituționale la capitolul drepturi și libertăți. Acest drept presupune, printre altele, și posibilitatea obținerii informației privind calitatea mediului și componentelor acestuia.

În lipsa noțiunii de “informație ecologică” în legislația națională, vom face referință la *Directiva Uniunii Europene 90/313/EEC din 07.06.1990 privind libertatea de acces la informații în domeniul mediului*, care definește informația ecologică ca informație privind starea apei, aerului, solului, faunei, florei, terenului arabil și rezerva-

țiilor, și totodată ca activitate care influențează sau ar putea influența, atât pozitiv, cât și negativ, mediul natural. O definiție mult mai amplă a conceptului de informație ecologică o oferă *Legea privind protecția mediului*, adoptată de Consiliul Europei în 1994. Potrivit art. 21, informația include: date despre calitatea apei, aerului, solului, florei, faunei, a spațiilor naturale, a activității legate de influența factorilor nocivi precum zgomotul; măsurile care pot influența negativ elementele menționate; tipurile de activități sau programe menite să protejeze mediul, inclusiv programe administrative. Această informație poate exista în orice formă: scrisă, verbală sau vizuală [9].

Directiva Uniunii Europene din 1990 impune necesitatea asigurării accesului liber tuturor persoanelor fizice și juridice la informația privind mediul înconjurător, care se află în gestiunea organelor puterii publice, instituind și formele prezentării informației, procedura și limitele [10].

În acest context, rămâne extrem de actuală mențiunea Secretarului General al ONU Kofi Annan, făcută în cadrul Conferinței de la Aarhus, la 25 iunie 1998, potrivit căreia, "*deși este o conferință regională, conferința de la Aarhus are o importanță globală, aceasta este un exemplu viu al realizării Principiului 10 al Declarației de la Rio, care conturează importanța participării cetățenilor în procesul soluționării problemelor ecologice, a accesului acestora la informația ecologică de care dispune autoritatea publică. În acest context, Conferința reprezintă un început ambițios în domeniul democratizării ecologice, în raport cu toate proiectele realizate până în prezent sub egida ONU*" [11].

La etapa actuală a dezvoltării civilizației omenești, se atestă tendința de creștere a rolului informației în soluționarea problemelor globale de mediu. Aceasta ne duce

la concluzia că, în condițiile actuale, un nivel înalt de dezvoltare îl atinge acel stat care va dispune de informație calitativă, o va asimila și gestiona efectiv pentru satisfacerea necesităților sociale.

Cu toate că activitatea instituțiilor societății civile este amplă, problemele politicii naționale în domeniul asigurării dreptului la un mediu înconjurător sănătos urmează a fi soluționate anume de către stat, prin intermediul sistemului diversificat al autorităților abilitate, însă cu implicarea reprezentanților societății.

Conform Legii privind protecția mediului înconjurător, în domeniul ocrotirii mediului se conturează două grupuri de organe:

- *de competență generală*: parlamentul; președintele RM; guvernul și organele de autoadministrare locală în domeniul protecției mediului;

- *de competență specială*: autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător cu subdiviziunile sale.

Este rațional să analizăm prioritar competența președintelui RM care, conform prevederilor art. 77 al. (2) din Constituția RM, reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării. Președintele poartă tratative și ia parte la negocieri, încheie tratate internaționale în numele Republicii Moldova și le prezintă, în modul și în termenul stabilit prin lege, inclusiv și tratate în domeniul ecologic. Totodată, *Legea privind protecția mediului înconjurător* delegă președintelui, prin art. 7, următoarele atribuții:

a) reprezintă interesele Republicii Moldova în domeniul protecției mediului în relațiile internaționale;

b) este responsabil în fața comunității mondiale pentru starea mediului în republică.

În statele înalt dezvoltate, președintele mai este abilitat și cu funcția de adoptare a strategiilor naționale

privind protecția mediului înconjurător. Sperăm că odată cu implementarea *Strategiei Naționale de Mediu* atribuțiile președintelui în domeniul protecției mediului vor cunoaște o consacrare mai vastă.

În RM directivele strategice urmează a fi implementate sub supravegherea legală a organelor abilitate cu atribuții în domeniul aplicabilității legii.

Astfel, conform prevederilor Legii privind protecția mediului înconjurător, direcțiile prioritare în domeniul mediului sînt:

- asigurarea pentru fiecare om a dreptului la un mediu sănătos și estetic plăcut;

- realizarea supremei responsabilități a fiecărei generații pentru protecția mediului în fața generațiilor viitoare;

- obținerea unui diapazon cât mai larg de folosire a resurselor naturale, fără a depăși limitele admisibile, evitîndu-se epuizarea și degradarea lor, riscul pentru sănătatea oamenilor și alte consecințe nedorite și imprevizibile;

- protecția solului și subsolului, apelor și aerului de poluare chimică, fizică și biologică, de alte acțiuni care dereglează echilibrul ecologic;

- păstrarea biodiversității și genofondului, integrității sistemelor naturale, valorilor naționale istorice și culturale;

- restabilirea ecosistemelor și componentelor lor, afectate prin activitatea antropică sau de calamități naturale.

Evident că activitatea statului nu se limitează doar la compartimentele menționate, mai mult ca atât, RM își pune obiective globale privind protecția mediului înconjurător drept fundament al vieții omenești.

Considerăm oportun de a include în categoria direcțiilor prioritare privind activitatea statului în domeniul protecției mediului următoarele concepții:

- utilizarea rațională a resurse-

lor naturale, instruirea ecologică a populației;

- prevenirea poluării mediului ambiant, din contul perfecționării tehnologiilor de reutilizare și distrugere a deșeurilor toxice;

- prevenirea poluării radioactive, minimizarea consecințelor produse în urma accidentului de la Cernobîl;

- investigarea metodelor privind utilizarea practică a surselor naturale de energie, luarea măsurilor urgente în zonele cu cel mai mare risc ecologic.

Pentru realizarea obiectivelor propuse se impune perfecționarea sistemului puterii publice și a organelor autoadministrării locale, delimitarea împuternicirilor ramurale în domeniul protecției mediului.

Trecerea la etapa dezvoltării stabile presupune, mai întâi de toate, un nou mod de gândire, o nouă rațiune a societății, ceea ce este foarte dificil. O dată cu transformările social-economice și ecologice, va fi asigurată trecerea spre o nouă civilizație [11].

Supremă că recomandările expuse și exemplele statelor înalt dezvoltate vor fi aplicate și în Republica Moldova, în special în cadrul *Strategiei Naționale de Mediu a RM*.

Spre deosebire de practicile altor state, conform Legii cu privire la protecția mediului înconjurător, Parlamentul RM, în calitate de organ legislativ, este abilitat cu mai multe funcții în domeniul protecției mediului înconjurător. Astfel, potrivit art. 6 din această lege, Parlamentul:

- a) aprobă principiile politice generale în domeniul protecției mediului și folosirii resurselor naturale;

- b) adoptă acte legislative cu privire la protecția mediului și folosirea resurselor naturale;

- c) aprobă la propunerea guvernului limitele de folosire a resurselor naturale de importanță națională, limitele de emisii și deversări

nocive în mediu, limitele de depozitare a deșeurilor de producție și menajere pe teritoriul republicii, taxele pentru folosirea resurselor naturale, pentru poluarea mediului și pentru depozitarea deșeurilor;

- d) aprobă programe de redresare a mediului;

- e) declară teritorii drept zone de criză ecologică sau de catastrofă ecologică, stabilește regimul de administrare în aceste zone și statutul cetățenilor;

- f) audiază raportul anual al guvernului privind starea mediului în republică.

Este ușor de observat că funcțiile parlamentului reprezintă acele obiective de bază, care formează politica națională în domeniul ecologic, formulează prioritățile strategice și stabilesc directivele de acțiune.

Un rol important în domeniul protecției drepturilor și libertăților cetățeanului îi revine Guvernului RM, inclusiv în ceea ce privește dreptul la un mediu înconjurător sănătos. Astfel, potrivit art. 3, alin. 10 din Legea cu privire la guvern [12], una dintre direcțiile principale de activitate constă în *“asigurarea utilizării raționale a resurselor naturale și integrității lor, protecția ecologică a populației și a mediului ambiant”*, *“asigurarea condițiilor social-economice, crearea bazei tehnico-materiale și fonduri speciale pentru dezvoltarea învățământului public, tineretului, culturii, ocrotirii sănătății, protecției mediului ambiant”*. Totodată, conform art. 12 alin. (9) din legea menționată, guvernul *“ia măsuri în vederea ocrotirii și folosirii raționale a pământului, subsolului, a resurselor de apă, a faunei și florei, în vederea menținerii purității aerului și asigurării reproducerii tuturor sistemelor biologice, precum și menținerii echilibrului ecologic; promovează politica statului în domeniul securității radiologice și exercită controlul de stat în acest domeniu”*. Iar în raport cu orga-

nele administrației publice locale, guvernul *“coordonează activitatea organelor administrației publice locale în vederea traducerii în viață a politicii de stat în domeniul asistenței sociale, ocrotirii sănătății, învățământului public, tineretului și sportului, culturii și protecției mediului ambiant”*.

Conform prevederilor art. 8 din Legea cu privire la protecția mediului înconjurător, în vederea asigurării dreptului la un mediu înconjurător sănătos guvernului îi revin următoarele atribuții:

- realizează politica parlamentului în domeniul protecției mediului și asigură folosirea rațională a resurselor naturale;

- întocmește cadastrul resurselor naturale;

- adoptă decizii cu privire la scoaterea temporară sau definitivă din circuitul agricol a terenurilor secătuite sau periclitate de procese geologice;

- asigură în comun cu autoritățile administrației publice locale acțiuni de conservare a diversității biologice;

- coordonează activitatea de protecție a mediului, desfășurată de ministere, departamente și autoritățile administrației publice locale;

- elaborează programe de ameliorare a calității mediului pe anul următor;

- elaborează măsuri de prevenire a crizelor, accidentelor și catastrofelor ecologice;

- determină amplasarea și regimul poligoanelor de nivel republican pentru depozitarea și prelucrarea deșeurilor de producție, păstrarea substanțelor toxice și radioactive, precum și reglementează transportarea și inactivarea acestora;

- organizează și susține activitatea de educație ecologică, creează sistemul de instruire ecologică la toate nivelurile sistemului de învățământ, asigură pregătirea cadrelor de specialiști în domeniul protecției mediului;

- asigură relațiile externe ale Republicii Moldova cu alte state și cu organismele internaționale în domeniul protecției mediului.

După cum am menționat anterior, un factor important în sfera asigurării dreptului la un mediu înconjurător sănătos este complexul cunoștințelor și deprinderilor privind protecția mediului. În acest sens, activitatea Guvernului RM se exprimă și în crearea și elaborarea programelor educative, necesare pentru realizarea scopurilor și obiectivelor în domeniul protecției mediului natural.

Este de menționat și faptul că atribuțiile guvernului în domeniul mediului nu se limitează doar la legile cu caracter special, care vin să reglementeze activitatea guvernamentală, sau legile ramurale, care reglementează un anumit domeniu. Astfel, guvernul este abilitat cu atribuții de aprobare a planului de perfecționare a prevederilor normative în domeniul mediului. Iar potrivit art. 28 din *Legea privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător* [13], guvernul aprobă planul perfecționării și/sau elaborării bazei normative referitoare la protecția mediului înconjurător, utilizată la etapa de planificare și proiectare a obiectelor și activităților economice preconizate.

Existența relațiilor „societate – stat” presupune transpunerea reală a drepturilor și libertăților omului. Aceste relații reprezintă un pilon de bază în realizarea de către cetățeni a drepturilor și libertăților lor.

Nu putem afirma, însă că doar puterea executivă, prin intermediul competențelor sale, ajută cetățeanul să-și realizeze dreptul constituțional la un mediu înconjurător sănătos. Este cert faptul, că în domeniul protecției drepturilor și intereselor ecologice, Ministerul Mediului devine unul dintre organele cu cea mai mare responsabilitate în acest domeniu.

Ministerul Mediului este orga-

nul central de specialitate al administrației publice, care elaborează și promovează politica statului în domeniile: protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale, managementului deșeurilor, conservării biodiversității, cercetărilor geologice, folosirii și protecției subsolului, hidroameliorației, gospodăririi resurselor de apă, aprovizionării cu apă și canalizare, reglementării activităților nucleare și radiologice, controlului ecologic de stat, hidrometeorologiei și monitoringului calității mediului.

Totodată, ministerul, în procesul elaborării și promovării politicii statului în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale, se orientează spre crearea unor condiții benefice pentru viață, spre dezvoltarea durabilă a țării, colaborarea internațională, armonizarea legislației naționale la cea a Uniunii Europene.

Ministerul Mediului realizează politica de stat în domeniile vizate direct sau prin intermediul instituțiilor subordonate, sau al întreprinderilor de stat, față de care exercită împuternicirile de fondator și care activează în baza regulamentelor lor de organizare și funcționare.

Înființarea unui organ central de specialitate, precum Ministerul Mediului, a constituit o parte din *Programul politicii naționale privind mediul*, iar crearea instituției a condiționat împuternicirea acesteia cu misiuni, funcții și atribuții importante în domeniul respectiv. Ministerul are misiunea de a asigura realizarea prerogativelor constituționale ale guvernului prin elaborarea, promovarea și implementarea politicii statului în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale, managementului deșeurilor, folosirii și protecției subsolului, hidroameliorației, gospodăririi resurselor de apă, aprovizionării cu apă și canalizare, reglementării activităților nucleare și radiologice, controlului ecologic de stat, hidrometeorolo-

giei și monitoringului calității mediului.

Potrivit opiniei autorului A. Capcelea, totalitatea funcțiilor instituțiilor de mediu specializate pot fi divizate în două grupe:

1. *Funcții generale*, precum:

- Programarea și pronosticarea protecției mediului;
- Organizarea și administrarea protecției mediului,
- Coordonarea activității ministerelor și altor autorități centrale în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale;
- Efectuarea controlului ecologic de stat;
- Întreținerea relațiilor externe – pregătirea propunerilor în domeniul cooperării internaționale, coordonarea activității ministerelor privind realizarea convențiilor ecologice internaționale.

2. *Funcții specifice*:

- Organizarea elaborării cadastrului resurselor naturale; crearea sistemului informațional în domeniu;
 - Autorizarea folosirii resurselor naturale și poluării mediului;
 - Aplicarea măsurilor de constrângere;
 - Propaganda ecologică etc. [14]
- Cît privește funcțiile Ministerului Mediului în domeniul protecției mediului, legislația stabilește că acesta:
- elaborează proiecte de acte legislative și normative din domeniul protecției mediului;
 - implementează acte legislative și normative din domeniul protecției mediului;
 - elaborează și perfecționează mecanismele economice în domeniul protecției mediului;
 - asigură efectuarea expertizei ecologice a proiectelor, planurilor, programelor, concepțiilor;
 - coordonează procesul de evaluare strategică de mediu a documentelor de politici;
 - coordonează procesul de evaluare a impactului asupra mediului a obiectelor planificate și a genuri-

lor de activitate economică cu impact sporit asupra mediului;

- acordă ajutor metodologic;
- coordonează procesul de elaborare și implementare a mecanismului de gestionare a deșeurilor și substanțelor chimice;

- asigură promovarea tehnologiilor energoeficiente și nepoluante;
- coordonează procesul de inventariere, pașaportizare, evaluare și dezvoltare al sistemului de arii naturale protejate de stat;

- coordonează activitățile de elaborare a Cadastrului de stat al obiectelor și complexelor din fondul ariilor protejate, Cadastrului regnului vegetal și celui animal, Cărții Roșii a Republicii Moldova, precum și ținerea bazei de date și a Registrului colecțiilor de animale și plante din flora și fauna sălbatică;

- elaborează și publică Raportul național privind starea mediului și resurselor naturale în Republica Moldova, conform prevederilor legale etc.

Reieșind din aspectul multiramural al domeniului ecologic, întru realizarea funcțiilor sale, ministerul are în subordine o serie de agenții menite să asigure buna desfășurare a Programului ecologic național și a politicii ecologice în ansamblu. Astfel, ministerul are în subordine următoarele instituții: Agenția „Apele Moldovei”; Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Inspectoratul Ecologic de Stat; Serviciul Hidrometeorologic de Stat; Serviciul Piscicol; Institutul de Ecologie și Geografie (subordonare dublă: Academia de Științe a Moldovei și Ministerul Mediului).

Privite ca un subiect separat, responsabil de securitatea ecologică, organele locale de asemenea au fost abilitate cu un spectru de atribuții, în special în domeniul gestionării deșeurilor. Astfel ele, în comun cu autoritatea responsabilă de problemele mediului și sănătate,

sînt obligate, conform prevederilor art. 69 din Legea privind protecția mediului înconjurător:

- să admită depozitarea deșeurilor de orice fel;

- să stabilească limitele anuale de depozitare a deșeurilor pe teritoriul comunei (satului), orașului, raionului, municipiului;

- să supravegheze respectarea regimului perimetrelor de depozitare și a standardelor tehnice de păstrare, prelucrare, ardere, îngropare a deșeurilor;

- să controleze permanent în intravilan și extravilan, inclusiv pe terenurile din perimetrele obiectivelor economice și sociale, respectare a legislației cu privire la protecția mediului.

Eficacitatea garantării drepturilor ecologice poate fi realizată și prin intermediul reformei administrative în sfera organelor abilitate cu funcții de protecția mediului înconjurător.

În concluzie, protecția mediului înconjurător este o prioritate națională și presupune implicarea directă a autorităților publice centrale și locale, cît și a cetățenilor, în procesul de protecție, reabilitare, utilizare rațională a elementelor mediului natural și prevenirea influenței factorilor nocivi asupra naturii iar conservarea elementelor componente ale mediului înconjurător, constituie garanția unei dezvoltări continue a societății umane.

Referințe bibliografice

1. Боголюбов С.А. *Глобализация и развитие экологического законодательства*. Журнал российского права, 2004, №5, с.45-46.

2. Бринчук М.М. *Теоретические основы экологических прав*. Государство и право, 2004, №5, с. 12.

3. Белоусов С.А. *Компетенционные кормы российского права*. Автореф. дисс. канд. юрид. наук, Саратов, 2002, с. 3-4.

4. Шеремет К.Ф. *Вопросы компетенции местных советов*. Советское государство и право, 1965, №4, с. 23.

5. Тихомиров Ю.А. *Теория компетенции*. Журнал российского права, 2000, №10, с. 24.

6. Манохин В.М., Адушкин Ю.С., Багишаев З.А. *Российское административное право*, с. 70.

7. Лазарев Б.М. *Компетенция органов управления*, с. 46.

8. Лазарев Б.М. *О компетенции органа советского государства*. Советское государство и право, 1964, №10, с. 50.

9. Велиева Д.С. *Конституционно-правовые вопросы реализации прав человека и гражданина на благоприятную окружающую среду в России*. Дис. канд. юрид. наук, Саратов, 2001, с. 81-82.

10. Дубовик О.Л. *Экологическое право*: Учебник. М., 2003. с.167.

11. *Новая парадигма развития России в XXI веке. Комплексные исследования проблем устойчивого развития: цели и задачи*. 2-е изд. Под ред. В.А. Коптюга, В.М. Мотросова, В.К. Левашова. Москва, 2000, с. 114.

12. *Monitorul Oficial*, Nr. 131-133, art. nr. 1018.

13. *Monitorul Oficial*, nr. 52-53, art. nr. 494.

14. Arcadie Capcelea. *Dreptul ecologic*, Chișinău 2000, с. 23-24.